

Tēze: Ar publisku hipotēku nodrošinātas saistības bezstrīdus piespiedu izpilde nav obligāti saistāma ar saistības izpildes galējo termiņu

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta Civillietu departamenta

2006.gada 25. janvāra

LĒMUMS

Lietā Nr. SPC – 7

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

sēdes priekšsēdētājs senators R.Namatēvs,

senatori R.Zaķe un R.Saulīte,

piedaloties Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras prokurorei I.Šnepstei,

2006.gada 25.janvārī izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sakarā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāja protestu par Cēsu rajona tiesas 2005.gada 22.augusta lēmumu akciju sabiedrības „NORD/LB Latvija” pieteikumā pret I.Š. par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu.

Noklausījies senatora R.Saulītes ziņojumu, a/s ”NORD/LB Latvija” pilnvarotā pārstāvja paskaidrojumus un prokurora I.Šnepstes atzinumu, ka protests apmierināms, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

k o n s t a t ē j a

2003.gada 7.jūlijā starp akciju sabiedrību „NORD/LB Latvija” (banka) un I.Š. (kredītņēmēja) noslēgts hipotekārā kredīta līgums par kredīta Ls 6000.-. izsniegšanu, nosakot atmaksas termiņu 2013.gada 6.jūliju, kā arī kredītsaistību izpildes nodrošināšanai starp pusēm noslēgts ķīlas līgums.

Akciju sabiedrība „NORD/LB Latvija” 2005.gada 15.augustā iesniegusi tiesā pieteikumu, lūdzot nodot bezstrīdus piespiedu izpildei I.Š. saistības par kopējo summu Ls

6481.30,-, kas izriet no hipotekārā kredīta līguma un ķīlas līguma, piedziņu vēršot uz nekustamo īpašumu [...] ielā 3-12, Cēsīs.

Pieteikums pamatots ar to, ka kopš 2005.gada 6.janvāra kredītņēmēja nav pildījusi ar kredīta līgumu uzņemtās saistības, līdz ar ko 2005.gada 9.jūnijā un atkārtoti 2005.gada 26.jūlijā parādniecei nosūtīti pirmstiesas brīdinājumi par parāda nomaksu, taču parāds nav dzēsts.

Ar Cēsu rajona tiesas 2005.gada 22.augusta lēmumu pieteikums noraidīts uz tā pamata, ka nav iestājies saistību izpildes termiņš un tiesa bezstrīdus kārtībā nevar lemt par līguma vienpusēju laušanu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētājs iesniedzis protestu par minēto lēmumu, uzskatot, ka tas atceļams materiālo un procesuālo tiesību normu būtisku pārkāpumu dēļ.

Norādot uz to, kādos gadījumos atbilstoši Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas noteikumiem ir pieļaujama saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana, protesta autors uzskata, ka, noraidot akciju sabiedrības "NORD/LB Latvija" pieteikumu, tiesa izdarījusi nepareizu secinājumu, ka saistību pieļaujams nodot bezstrīdus piespiedu izpildei tikai tad, ja iestājies līgumā noteiktais saistības izpildes galējais termiņš, jo šis secinājums izriet nevis no Civilprocesa likuma 400.panta jēgas kopumā, kā to norādījusi tiesa, bet gan no minētā panta pirmās daļas 2. punkta noteikumiem.

Protesta autors uzskata, ka tiesa paplašināti tulkojusi Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 2.punktā ietverto nosacījumu (saistības izpildes termiņa iestāšanos), nepamatoti to attiecinot uz Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 1.punktā minēto.

Bez tam šāds tiesas secinājums ir pretrunā ar Civillikuma 1326. panta noteikumiem, jo minētā tiesību norma paredz iespēju ķīlu pārdot ne tikai tad, kad pienācis parāda samaksas termiņš, bet arī tad, ja laikus netiek samaksāti procenti. Šī panta norma norāda uz prasījuma samaksas termiņiem, bet prasījums ietver gan parādu, gan procentus, tāpēc ķīlas ņēmējs var prasīt bezstrīdus piespiedu izpildīšanu arī procentu nesamaksas gadījumā, ja vien starp līdzējiem nav bijusi citāda vienošanās.

Protestā norādīts, ka saskaņā ar ķīlas līguma 2.3.1.1.punktu ķīlas ņēmējam ir tiesības vērst piedziņu uz ķīlas priekšmetu, ja nodrošinātā kredīta līguma jebkurā noteiktajā termiņā un apmērā kredītņēmējs neveic kredīta pamatsummas atmaksu vai procentu par kredīta izmantošanu samaksu. Bez tam bankas tiesības pirms termiņa pieprasīt kredīta

atmaksu un citu līgumā noteikto saistību izpildi, ja kāds no kredīta pamatsummas un/vai procentu maksājumiem kavēts vairāk par 30 dienām, pielīgtas hipotekārā kredīta līguma 8.2.punktā.

Nemot vērā iepriekšminēto, kā arī to, ka pieteicējs nav lūdzis izlemt jautājumu par līguma laušanu vienpersoniskā kārtībā un parāda piedziņu, bet lūdzis nodot saistību bezstrīdus piespiedu izpildei, protesta autors uzskata, ka tiesas lēmumā minētie motīvi nevarēja būt par pamatu pieteikuma noraidīšanai.

A/s "NORD/LB Latvija" iesniegusi paskaidrojumus sakarā ar iesniegto protestu, izsakot savu viedokli par Civilprocesa likuma 400.panta piemērošanu.

Iepazinies ar lietas materiāliem un protesta motīviem, Senāts a t z ī s t, ka protests apmierināms un tiesas lēmums atceļams.

Pieteikums tiesā iesniegts par tādas saistības izpildi, kas nodrošināta ar publisku hipotēku, un kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 1.punktu var tikt izpildīta bezstrīdus piespiedu kārtībā.

Tiesas lēmums, ar kuru pieteikums noraidīts, pamatots uz secinājumu, ka nav iestājies saistību izpildes termiņš, un atzinumu, ka tas neļauj nodot saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanai.

Tiesas secinājums un uz to balstītais atzinums, neatbilst lietas apstākļiem un likumam.

Starp pusēm noslēgtā hipotekārā kredīta līguma vispārīgo noteikumu 8.2., 8.2.1.punktā ir noteiktas a/s "NORD/LB Latvija" tiesības pieprasīt kredīta atmaksu pirms termiņa, ja kredītņēmējs kavē kādu no kredīta pamatsummas vai procentu maksājumiem vairāk par 30 dienām.

Parakstot šāda satura līgumu I.Š. ir uzņēmusies saistību pēc bankas pieprasījuma (Vispārīgo noteikumu 8.3.punkts) atmaksāt kredītu pirms līgumā noteiktā saistību izpildes galējā termiņa.

Pieteikums par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi pamatots tieši uz pušu noslēgtā kredīta līguma 8.2.punktu un norādi uz to, ka parāds bija atmaksājams saskaņā ar kredīta atmaksas un procentu samaksas grafiku, bet parādniece pieļāvusi maksājumu kavējumus.

Līdz ar to tiesai nebija pamata lemt pieteikumu saistībā ar līgumā noteikto kredīta atmaksas galējo termiņu.

Pieteikuma noraidīšana uz šī pamata ir pretrunā ar Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 1.punktu, kas ar publisku hipotēku nodrošinātas saistības izpildi nesaista ar

kredīta atmaksas galējo termiņu, kā arī Civillikuma 1326.pantu un pušu noslēgtā ķīlas līguma 2.3.1.1.punktu, kas ļauj ķīlas ņēmējam vērst piedziņu uz ķīlas priekšmetu, ja nodrošinātā kredītīguma jebkurā noteiktajā termiņā kredītņēmējs neveic kredīta pamatsummas vai procentu par kredīta izmantošanu samaksu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 2.punktu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

n o l ē m a

Cēsu rajona tiesas 2005.gada 22.augusta lēmumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai.

Sēdes priekšsēdētājs senators

R.Namatēvs

Senatori

R.Zaķe

R.Saulīte